

ЗАДЪЛБОЧЕНО ИЗСЛЕДВАНЕ НА КОРПОРАТИВНОТО УПРАВЛЕНИЕ

Монографията на проф. д-р ик. н. Бистра Боева¹ третира безспорен по своята актуалност и значимост проблем както за световната, така и за българската стопанска практика. В нея авторката на основата на своя дългогодишен опит като преподавател, изследовател и консултант очертава същността и инструментариума на корпоративното управление, прилага интердисциплинарен подход при анализа на неговите основни черти в теоретичен и практико-приложен аспект. Монографията представлява интерес както за фирмите, така и за държавните органи, които регулират тяхната дейност. Подходяща е и за академичната общност и студентите - утрешните строители на корпоративното управление.

Намерен е сполучлив баланс между различните аспекти в изследването на сложните проблеми на корпоративното управление (правни, икономически, управленски, дори социални и психологически). Самият подбор на проблемите и начинът на тяхното изследване и представяне обосновават компетентност и професионализъм като значими достойнства на труда. Прецизно са дефинирани използваните категории и понятия.

Критичният анализ на възгледите на различни изследователи по въпросите на корпоративното управление дава възможност за систематизиране на неговите характерни особености в развитите държави и в страните в преход, сред които е и България. Използвани са теоретични разработки от западни и български автори, мнения и изследвания на международни организации. Застъпена е тезата за сходство на движещите сили за появата и съществуването на корпоративното управление в страни с различна степен на икономическо и социално развитие, но обединени около пазарното начало.

Представена е класификация на основните модели на корпоративното управление с техните предимства и недостатъци. Авторката аргументира интересно виждане на взаимовръзката между тях. Проследен е процесът на формиране и утвърждаване на отделните инструменти на това управление и факторите, допринесли за появата им. Читателят получава системна представа за неговите принципи и прилаганите средства за гарантиране интересите на собствениците. Отчитайки нюансите в богатата международна практика, проф. Боева обобщава елементите на един устойчив алгоритъм на корпоративно управление, който изпитва все по-силно влиянието на процесите на интернационализация на стопанската дейност.

Сериозно постижение на авторката е изследването на ролята на корпоративното управление като мост между интересите на акционерите и мениджмънта на компанията. Систематизирани са предпоставките за неговата ефективност в различна обществена среда. Специално внимание е отделено на трудностите при внедряването на съвременните принципи на корпоративното

¹ *Бистра Боева*. Корпоративно управление от помощните корпорации към икономиките в преход. С., "Princers", 2001.

управление в нашите условия. Осмислени са особеностите на българските движещи сили за възникване и развитие на такова управление. Представени са специфичните му подходи и механизми и тяхната правна рамка. Авторката констатира, че "десет години след старта на реформите редица стопански ръководители са далеч от схемите и мисленето, присъщи на управлението на публични дружества. Това се обуславя от налагането на принципи и норми на корпоративно управление чрез регулативни, както и чрез законодателни инициативи, а не поради действия и потребности, оценени от бизнеса" (с.173).

Практическата значимост на монографията нараства и с направените обобщения за възможностите и перспективите, необходимите условия за усъвършенстване на корпоративното управление на дружествата в България. Основните изводи и препоръки са пречупени през интересите на акционерите в компаниите. Част от препоръките са адресирани към правителството и държавните институции. Не са малко практическите проблеми на корпоративното управление у нас, които предстои да бъдат изследвани в търсене на адекватни механизми за регулиране, пренасяне и адаптиране на опита на водещите компании. Със своя умерен оптимизъм авторката очаква корпоративното управление да стане част от българската стопанска действителност не веднага, а с цената на доброто сътрудничество и заинтересуваност на публичните дружества, държавата, професионалните и неправителствените организации. Моделът на корпоративно управление у нас ще придобие ясни очертания, когато функционират качествени публични дружества и е налице подходяща пазарна среда.

Доц. д-р Иван Стойчев